

Kmečka trgovina

Posledice politične napetosti v gospodarstvu

Lansko leto je bilo pod vtisom političnih dogodkov. Že priključitev Avstrije k Nemčiji je preprečila normalen razvoj gospodarskega življenja. Za časa sudetske krize se je stanje še poslabšalo. V tem času se je vsa zasebna aktivnost ustavila. Po Monakovem je vojna nervoznost minila, vendar gospodarstvo ni šlo v pravi tir. Politične napetosti so izzvale velike gospodarske izgube. Zlate podlage evropskih držav so se zmanjšale, mednarodna zamenjava blaga se je skrčila na najmanjšo mero. Oboroževanje ter vojna v Španiji in na Kitajskem so neugodno vplivali na zasebno podjetnost. V gospodarski delavnosti je nastal zastoj, ki ni ostal brez vpliva na našo državo. Naš izvoz je nazadoval, pojavile so se težave na denarnem trgu. Radi zapletenih predpisov v nekaterih državah je izvoz zastal kljub ugodnim trgovskim pogodbam. Živine se je prodalo vedno manj, tako da v zadnjem času izvažamo jako malo. Pri Narodni banki primanjkuje deviz za nabavo surovin, radi česar je nastal zastoj tudi v industriji, predvsem v tekstilni. Delavci tehistilnih tovarn, ki so prihajali v največji meri iz preveč kmečkega prebivalstva, se vračajo brez dela iz tovarn nazaj na rodno grudo, kadar pač v tem času ni postal brezdomec. Ker se torej okrog nas vse nekako neprijetno in v vojni nervoznosti giblje, bo treba posvetiti več pažnje domači proizvodnji, domači potrebnosti, predvsem pa domačim javnim delom, katerih je v vsakem kraju več kot dovolj. Ves razpoložljivi domači kapital se naj perabi v okviru notranjega narodnega gospodarstva, predvsem za krajevna javna dela, kot zboljšanje zemljišč, napravo cest ter regulacijo rek in potokov. Imamo doma dosti dela pa tudi jela, samo večje domače podjetnosti pri bogatejših slojih je treba. Ko bo enkrat to, nam ne bo treba pošiljati naših ljudi na sezonsko delo, pa tudi naših pridelkov nam ne bo treba pod ceno po tujem diktatu prodajati. Kupna moč na domačem trgu se bo dvignila in s tem se bo dvignilo tudi blagostanje našega ljudstva.

Gospodarske zanimivosti

Trgovski odnosi s Slovaško so popolnoma ponehali. Samostojna Slovaška se ni sposobna svoja naročila plačevati in zato vsa njena zunanja trgovina stoji. Nekatera slovaška podjetja, ki se doslej trgovala z našimi trdkami, se sicer trudijo, da svoje zveze obnovijo, toda denarstva v novi Slovaški se ni urejena pa tudi cena se predpisujejo po posebnem odboru slovaške vlade.

Zlata Amerika. Iz Evrope stalno pošiljajo zlato v Ameriko. Zlate rezerve Amerike so se radi tega samo v zadnjem času povečale za 16 milijard dolarjev, tako da Združene države Severne Amerike danes posedajo 60% vsega zlata, ki je na svetu.

Madžarska pšenica za Balkan. Madžarska se trudi, da bi v bodoče svojo pšenično prodajala predvsem na Balkan. Posebno ji je pri srcu Grčija, ki letno uvozi okrog 475 ton pšenice. Doslej je Grčija dobivala pšenico iz Romunije, Avstralije, Rusije, Kanade in deloma iz Združenih držav Severne Amerike. Madžari so celo pripravljani, da pšenico prodajajo pod ceno, samo da si osvoje grški trg.

Napredek sadjarstva v Hrvaškem Zagorju. Lanskoletna dobra cena sadja je vzpodbudila gospodarje Hrvaškega Zagorja, da v večji meri upoštevajo navodila strokovnjakov pri oskrbi in nasaditvi sadovnjakov. Mnogi so si iz lastnih sredstev napravili nove nasade ter si oskrbeli škropliva sredstva, pa tudi okrajna načelstva in banska uprava grede kmetom v Hrvaškem Zagorju v tem oziru zelo na roko.

Zemljiška zadruga v Virovitici je v lanskem poslovnem letu imela 110.000 din čistega dobička. Poleg tega poseduje okrog 400 oralov zemlje, ki je dana na razpolago živinorejalski zadrugi za gojitve plemenskih bikov.

Vinarska zadruga v Kolniku pri Križevcih ima 55 članov, katerih deleži imajo število 991. Delež znaša 100 din. V letu 1938 je zadruga prevzela 61.541 kg grozdja, ki se je pisčalo po 2.63 din kilogram, dočim se je izven zadruge plačevalo grozdje od vinskih trgovcev v najboljšem primeru po 1.76 din kg. Iz tega se vidi, v kakšno korist je zadruga vinogradnikom.

Cene goveje živine

Volč. Maribor debeli do 4.50 din, poldebeli do 3.75 din, plemenski do 5.25 din kg; Ptuj 4.50 do 5.50 din, Krško 5—6 din, Dravograd 4—4.50 din, Laško 4—5 din, Kranj 4.50—5.50 din.

Biki. Maribor 3—4 din, Murska Sobota 4 do 4.50 din, slabše vrste pa celo 3 din kg.

Krave: debele, molznice in breje v Mariboru 4—5 din, v Ptuj 4 din, v Murski Soboti 3 din, Krško 4 din, Kranj 4—4.50 din; za klobasarje: Maribor 2—2.50 din, Ptuj 2.50 din, Murska Sobota 2 din, Krško 3 din, Dravograd 2.50 din, Laško 3 din, Ljubljana 2.50 din, Kranj 3.75 din.

Telice. Maribor do 5 din, Ptuj 4.50—5.25 din, Murska Sobota 4.50 din, Krško 5 din, Dravograd 4 din, Laško 4.75 din, Ljubljana 4.50—5 din, Kranj 5.50 din, Črnomelj 4.75 din kg.

Teleta. Maribor 5—6 din, Murska Sobota 4.50 do 5.50 din, Krško 6—7 din, Dravograd 6 din, Ljubljana 6—7 din, Kranj 6—7.50 din.

Svinje

Flemenske. V Mariboru se cene od zadnjega poročila niso spremenile, v Ptuj so bile po 6.50, v Kranju pa mladi pujski 7—8 tednov stari po 150 do 280 din komad.

Prsutari. Ptuj 6.75—7 din, Murska Sobota 8 din, Krško 10 din, Ljubljana 7.50—8 din, Kranj 7.50—8.50 din kg žive vage.

Debele svinje (speharji). Ptuj 7.50 din, Murska Sobota 9 din, Krško 10 din, Ljubljana 9 din, Kranj 8.50—9.50 din kg žive vage.

Živalski produkti

Cene mesu so nespremenjene, pa tudi cene kožam se niso bistveno spremenile. Neoprana volna je bila v Krškem po 18 din, v Kranju po 24 din; oprana pa v Krškem po 20 din, v Kranju 34 din kg.

Razgovori z našimi naročniki

Terjatev davka od kupljenega posestva. S. F. K. 57. Leta 1926 ste kupili neko parcelo. Prodajalec (ki poseduje večje posestvo) je sedaj ugotovil, da je pomotoma plačeval vsa leta davke od prodane parcele ter zahteva, da mu povnete vso vsoto. — Zahtevek prodajalca je upravičen, ker ste — očitno radi pomote od strani davčne uprave — Vi na njegovo škodo obogateli. Ako vam z lepega ne bo dovolil povračila v obrokih, boste morali plačati vso vsoto naenkrat. Branili bi se lahko le plačilo odvetniških stroškov, ako niste doslej vedeli, da je prodajalec plačeval Vašo parcelo zadevajoče davke in ako boste v primernem roku povrnili zahtevano, od prodajalca namesto Vas plačano vsoto.

Odvetniški terjaja čez sedem let. K. A. Vprašate, ali je odvetnik upravičen terjati čez sedem let 50 din. — Niste povedali, iz kakšnega naslova terjaja odvetnik teh 50 din. Ako gre za njegov zaslužek, tedaj je terjatev že zastarana, ako je v zadnjih treh letih niste priznali, odnosno obljubili plačilo.

Zastavitev posestnega lista — prodaja posestva. M. C. Sestrani ste na prošnjo dajali živila, obleko in gotovino, ker vam je zastavila posestni list in dejala, da bo njeno posestvo vaše (po njeni smrti). Sedaj pa je prodala njivo in hišo drugim ljudem za živela in obleko, vam pa je ostal le posestni list. — Preveč ste zaupali heseadam sestranu in težko boste prišli do kritja svojih terjatev. Naj se vam sestranu pred sodiščem zaveže plačati svoj dolg ali pa predlagajte zoper njo izdajo plačilnega povelja, nato pa uvedite zoper njo izvršbo, ako še kaj ima ali ji kupca še nista vsega izročila. Ako je sestranu a hišo in njivo le poravnala stare dolgove, bi vam utegnila pomagati izpodbojna tožba zoper kupca, a le, ako morete dokazati, da je sestranu hišo in njivo odsvojila z namenom, da oškoduje Vas in je bil ta namen oškodovalni namen. — Za ravnanje v prihodnje Vas opozarjamo, da vam posestni list nič ne pomaga, marveč le vknjižena zastavne pravice, odn. takojšnja izročitev posestva v last, pri čemer si izročiteljica lahko pridrži do smrti nasnovanje ali izgovori užitek. Obljuba, da bo po smrti vse vaše, Vas ne ščiti proti dejanjem, gori omenjenim, ker eventualne odsvojitve niso neveljavne in je možno, da dotični, ki je dal obljubo, ob smrti nima nikakega premoženja več.

Državni pravdnik zavrnil prijavo. K. R. V neki pravdi so nekatere priče po krivem izpove-

BATERIJE CROATIA

žepne anodne-ogrevače, izdeluje samo domača tvornica

IVAN PASPA I SINOV
ZAGREB, KOTVAŠKA 69

Ostali produkti

Cena žitu je nespremenjena. Na trgih se pa prodaja zelenjad in drugo spet po isti ceni kot pred prazniki. Tudi seno je obdržalo prejšnjo ceno, kar je vpliv suhega vremena, ki daje malo upanja na dobro košnjo.

Sejmi

24. aprila svinjski: v Središču, živinski in kramarski: Guštanj, Mozirje, Sv. Jurij na Zdolah, Sv. Jurij pri Celju — 25. aprila svinjski: Ormož; živinski: Ljutomer, Beltinci, Maribor, Dobova, Vučenica; tržni dan s svinjami: Dolnja Lendava — 26. aprila svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje; živinski in kramarski: Kozje — 27. aprila tržni dan s svinjami: Turnišče — 28. aprila svinjski: Maribor — 29. aprila svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje.

Odgovor na vprašanje

A. Z. S. P. En joh ali en oral, kar je eno in isto, ima 5764,8 kvadrat metrov ali 1600 kvadratnih sežnjev ali kvadratnih klafter. Ena kvadratna klaftera (kvadratni seženj) ima 3,6 kvadratnih metrov. En hektar (ha) ima 100 arov, kar znaša 10.000 kvadrat metrov. En ar ima 100 kvadratnih metrov. Radi tega ima en joh (oral) 57 arov in 64,5 kvadratnih metrov. Torej je en joh malo več kot pol hektara, kajti hektar ima 100 arov.

Zadevo ste naznanili državnemu pravdniku, ki pa ni odredil nikakega zaslišanja in niste dobili od njega ali od sodišča nikakega glasu. — Ako državni pravdnik prijavo o kaznivem dejanju zavrne, ima zasebni udeleženeec, to je dotičnik, čigar katera koli pravica je bila s tem dejanjem ogrožena, okrnjena ali oškodovana, pravico predlagati nadaljevanje kazenskega postopanja in eventualno vložiti obtožnico. Zadevni predlog mora staviti v osmih dneh potem, ko je bil obveščen o zavrnitvi prijave, oziroma ustavitvi kazenskega postopanja. Ako pa o slednjem ni bil obveščen, more vložiti ta predlog v treh mesecih od dneva, ko je bila prijava zavrnjena, oziroma je sodišče postopanje ustavilo.

Naslednik neče priznati dolga prednika. R. K. Pokojnemu predniku ste prodali večjo količino vina na up. V času, ko je bil bolan, ste napravili z njim račun, pri čemer je bil njegov sedanjí naslednik navzoč. Pri zapuščinski razpravi ste prijavili svojo terjatev, pa je naslednik neče priznati. — Upravičeni ste tožiti na plačilo Vaše terjatve ležečo zapuščino, odnosno, ako je bila že prisojena, dotičnega, kateremu je bila prisojena. Ako nimate drugih dokazil za obstoj svoje terjatve, boste sami zaslišani kot stranka. Moral bo pa tudi omenjeni naslednik govoriti resnico in s tem bo Vaša terjatev dovolj izkazana.

Spor za polovico gozda. Kmet iz J. Za časa življenja svojih staršev ste z njihovim privoljenjem kupili gozd ter vknjižili lastninsko pravico na svoje ime. Po smrti staršev ste dali vpisati na polovico svoje sestre in sicer sv ta namene, da boste imeli pri njej v boleznih zavetje in oskrbo. Še preden je bila vknjižena lastninska pravica v prid sestri, je sestra umrla; sedaj pa hoče to polovico dobiti na svojo moč. — Ne razumemo, kaj naj pomeni izraz, da ste dali vpisati na polovico svojo sestro, zlasti ko istočasno pravite, da lastninska pravica še ni bila vknjižena. Domnevamo, da sta sklenili le zadevno ustno ali morda pismeno pogodbo s pokojno sestro. Ako ste stavili kot bistven pogoj, da boste imeli pri sestri v boleznih zavetje in oskrbo, tedaj Vas pogodba ne veže več, ko je sestra umrla in je nemogoča izpolnitev stavljenege pogoja. Kaj drugega bi bilo, ako bi se svak zavezal, dati vam enako zavetje in oskrbo, kakor je to obljubila sestra. — Ker je sestra zapustila otroka, bi po zakonu otrok podedoval tretjino zapuščine, mož-svak pa eno četrtino.